

Súd: Okresný súd Lučenec
Spisová značka: 5Er/505/2012
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6612208130
Dátum vydania rozhodnutia: 25. 06. 2014
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Martin Kúkeľ
ECLI: ECLI:SK:OSLC:2014:6612208130.3

Uznesenie

Okresný súd Lučenec, vo veci

oprávneného: Rapid life životná poisťovňa a.s., IČO: 31690904
Garbiarska 2
040 71 Košice

proti povinnému: G. T., B.. XX.X.XXXX
G. N.
XXX XX I.

zast.: JUDr. Peter Rybár, advokát
Kuzmányho 29
040 01 Košice

o vymoženie 37,66 Eur s prísl., takto

rozhodol:

Exekúcia vykonávaná súdnym exekútorom JUDr. Mariánom Jurinom pod sp. zn. EX 612/2012 sa o d k l a d á do právoplatnosti rozhodnutia súdu o návrhu povinnej na jej zastavenie zo dňa 25.10.2013.

Exekúcia vykonávaná súdnym exekútorom JUDr. Mariánom Jurinom pod sp. zn. EX 612/2012 sa vyhlasuje za neprípustnú a zastavuje sa .

odôvodnenie:

Povinná podala súdu návrh na zastavenie exekúcie, z dôvodu, že exekúcia je vedená základe exekučného titulu, ktorým je rozhodcovský rozsudok Arbitrážneho súdu Košice sp.zn. 3C 1245/2009 zo dňa 08.03.2010. Rozhodcovský rozsudok bol vydaný na základe poistnej zmluvy zo dňa 11.10.2008, ktorej neoddeliteľnou súčasťou sú aj Všeobecné poistné podmienky zo dňa 21.05.2007 (ďalej len VPP). Uvedené Všeobecné poistné podmienky v časti XV. ako aj v Osobitných zmluvných dojednaniach ustanovili, že všetky spory, ktoré vzniknú medzi zmluvnými stranami, budú riešené výlučne pred rozhodcovským súdom. Takto formulovanú rozhodcovskú dohodu zaradenú do formulárovej zmluvy, a teda nedojednanú individuálne, považovala za neprijateľnú podmienku, ktorá je neplatná. Rozhodcovský rozsudok vydaný na jej základe pokladá za ničotný právny akt., ktorý nemôže byť vykonateľným exekučným titulom v tejto exekúcii. V doplnení návrhu doručenom súdu 07.03.2014 povinná ďalej uviedla, že pokiaľ by išlo o spornosť týkajúcu sa individuálnosti dojednania uvedenej rozhodcovskej dohody, poukazuje aj na nové skutočnosti, ktoré vyplývajú z výsluchov svedkov - sprostredkovateľov poistenia pracujúcich pre oprávneného v tomto konaní. Uvedení svedkovia vo viacerých civilných konaniach vedených na tunajšom súde (napr. 5C 69/2013, 12C 67/2013, 13C 60/2013, 14C 71/2013), zhodne potvrdili, že ani oni ako sprostredkovatelia nemali vedomosť o tom, že uvedené VPP obsahujú

rozhodcovskú dohodu a že so žiadnym s klientov túto zmluvnú podmienku osobitne nedojednávajú. Na školeniach, ktoré absolvovali boli len poučení o tom, že poisťná zmluva a VPP musia byť podpísané v každej kolónke, inak im budú vrátené na doplnenie. Z uvedeného je teda zrejmé, že nemohlo ísť o individuálne dojednanie rozhodcovskej doložky a vzhľadom na jej neprijateľný obsah ani k platnému založeniu právomoci rozhodcovského súdu.

Z povahy zmluvných strán (podnikateľ vs. fyzická osoba nepodnikateľ), predmetu podnikateľskej činnosti oprávneného a v konečnom dôsledku aj z obsahu tejto zmluvy je zrejmé, že ide o spotrebiteľskú zmluvu a teda o vzťah medzi spotrebiteľom na jednej strane a dodávateľom na strane druhej. S právnym názorom, že uvedená poisťná zmluva je zmluvou spotrebiteľskou sa v odôvodnení viacerých uznesení v obdobných veciach toto istého oprávneného stotožnil aj odvolací súd.

V slovenskom právnom poriadku vyplýva slovenským súdom povinnosť dodržiavať komunitárne právo z článku 144 ods. 1 Ústavy SR, na základe ktorého sú sudcovia pri rozhodovaní viazaní aj medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 2, t. j. Zmluvou o Európskej únii, Zmluvou o založení Európskeho spoločenstva, ale aj ostatnými prameňmi primárneho práva Európskej únie.

Význam ochrany spotrebiteľov viedol zákonodarcu Spoločenstva okrem iného k tomu, že v článku 6 ods. 1 smernice Rady 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách (Ú. v. ES L 95, s. 29; Mim. vyd. 15/002, s. 288, ďalej len „smernica“) stanovil, aby nekalé podmienky uvedené v zmluve uzavretej medzi predajcom alebo dodávateľom a spotrebiteľom „neboli záväzné pre spotrebiteľa“. Ide o kogentné ustanovenie, ktoré s ohľadom na nerovné postavenie jednej zo zmluvných strán smeruje k nahradeniu formálnej rovnováhy, ktorú (spotrebiteľská) zmluva nastoľuje medzi právami a povinnosťami zmluvných strán, skutočnou rovnováhou, ktorá medzi nimi môže znovu zaviesť rovnosť.

Podľa článku 3 ods. 1 smernice zmluvná podmienka, ktorá nebola individuálne dohodnutá sa považuje za nekalú, ak napriek požiadavke dôvery spôsobí značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach strán vzniknutých na základe zmluvy, ku škode spotrebiteľa.

Exekučný súd zo svojej činnosti zistil, že vo vyššie uvedenom civilnom konaní pod sp.zn. 5C 69/2013, v ktorom odporcom bol oprávnený a predmetom konania bolo zrušenie obdobného rozhodcovského rozsudku Arbitrážneho súdu Košice, svedkovia ohľadne dojednávania rozhodcovskej doložky skutočne vypovedali, že „pri uzavieraní poisťných zmlúv v skutočnosti s klientmi, ako spotrebiteľmi neboli dojednávané žiadne zmluvné dojednania a ako sprostredkovateľky poistenia nemali vedomosti o obsahu pojmu rozhodcovská doložka. Pokiaľ sa pripravovali na výkon práce sprostredkovateľky poistenia tzv. viazaného finančného agenta, školenia si organizovali len medzi sebou a ich obsahom bolo zdôraznenie podpísať poisťnú zmluvu a k nej patriace prílohy na každom vyznačenom mieste.“ Ako vyplýva aj z predloženej zmluvy zakotvením rozhodcovskej dohody do dvoch formálne „nezávislých“ článkov VPP (časť XV. a tzv. Osobitné zmluvné dojednania č. 01/2007 k poisťnej zmluve), s tým, že jeden z nich je osobitne datovaný a podpísaný, ešte neznamená, že prebehlo rokovanie o otázke rozhodcovskej doložky a že došlo k vytvoreniu súhlasného stanoviska oboch zmluvných strán. Oprávnený navyše ako dodávateľ individuálnosť dojednávania rozhodcovskej doložky v zmysle § 53 ods. 3 OZ žiadnym iných spôsobom nepreukázal.

Súd na základe uvedeného zistil, že rozhodcovská doložka ako to vyplýva aj z ods. 2 Osobitných zmluvných dojednaní na str. 12 VPP nebola dojednaná individuálne, nakoľko povinný nemal žiadnu možnosť od ustanovení XV. časti VPP individuálne odstúpiť, resp. ich prejavom svojej vôle modifikovať. Uvedenú skutočnosť ilustruje aj druhá veta 2. bodu XV. časti, v zmysle ktorej poisťník svojim podpisom so znením rozhodcovskej doložky vyjadruje „svoj výslovný, bezvýhradný a neodvolateľný súhlas“.

Príloha smernice obsahuje indikatívny zoznam podmienok, ktoré sa môžu považovať za nekalé. Medzi nimi sa bod 1 písm. q) tejto prílohy týka podmienok, ktorých cieľom alebo účinkom je „neposkytnúť spotrebiteľovi právo alebo mu brániť v uplatňovaní práva podať žalobu alebo podať akýkoľvek iný opravný prostriedok, najmä vyžadovať od spotrebiteľa, aby riešil spory neupravené právnymi ustanoveniami výhradne arbitrážou, nevhodne obmedzovať prístup k dôkazom alebo ukladať mu povinnosť dôkazného bremena, ktoré by podľa práva, ktorým sa riadi zmluvný vzťah, malo spočívať na inej zmluvnej strane“.

V zmysle ustálenej judikatúry Európskeho súdneho dvora (ďalej ESD) „povaha a význam verejného záujmu, z ktorého vychádza ochrana, ktorú smernica zaisťuje spotrebiteľom, teda odôvodňujú to, že vnútroštátny súd je povinný posudzovať ex offio nekalú povahu zmluvnej podmienky, a tým vyrovnávať nerovnováhu, ktorá existuje medzi spotrebiteľom a predajcom alebo dodávateľom. Systém ochrany zavedený smernicou vychádza z myšlienky, že spotrebiteľ sa v porovnaní s predajcom alebo dodávateľom nachádza v znevýhodnenom postavení, pokiaľ ide o vyjednávaciu silu, ako aj o úroveň informovanosti, a táto situácia ho vedie k pristúpeniu na podmienky pripravené vopred predajcom alebo dodávateľom bez toho, aby mohol vplývať na ich obsah (rozsudok z 27. júna 2000, Océano Grupo Editorial a Salvat Editores, C 240/98 až C 244/98, Zb. s. I 4941). Ochrana, ktorú smernica priznáva spotrebiteľom, sa tak vzťahuje aj na prípady, v ktorých sa spotrebiteľ, ktorý s predajcom alebo dodávateľom uzavrel zmluvu obsahujúcu nekalú podmienku, zdrží namietania nekalej povahy tejto podmienky z dôvodu, že buď o svojich právach nevie, alebo preto, že je odradený od ich uplatňovania z dôvodov nákladov, ktoré by malo za následok súdne konanie (rozsudok Cofidis, C 473/00, Zb. s. I 10875)“.

Vychádzajúc z vyššie uvedených ustanovení smernica je nepriamo vykonateľným prameňom komunitárneho práva s prihliadnutím na jej neúplnú a nedostatočnú transpozíciu do právneho poriadku Slovenskej republiky (viď ustanovenia Občianskeho zákonníka v § 52 a nasl. v čase uzatvorenia úverovej zmluvy medzi účastníkmi konania s prihliadnutím na súčasný stav upravený v zmysle judikatúry ESD). Exekučný súd je preto povinný vykladať vnútroštátne právne predpisy v súlade s jej ustanoveniami a tento ich výklad aplikovať aj na prebiehajúce exekučné konanie.

Európsky súdny dvor v rozsudku Océano Grupo Editorial (citovaný už vyššie) judikoval, že „podmienka, ktorá deleguje právomoci vzhľadom na všetky vyvstávajúce spory na súd v územnej jurisdikcii, kde má predajca alebo dodávateľ svoje hlavné obchodné sídlo, zaväzuje spotrebiteľa podrobiť sa výhradne jurisdikcii súdu, ktorý môže byť ďaleko od miesta jeho trvalého bydliska. To mu sťažuje predložiť obhajovací spis súdu. V prípade sporov s obmedzenými finančnými čiastkami by náklady spojené s obhajovacím spisom spotrebiteľa mohli byť prekážkou a spôsobiť mu právnu nápravu alebo ochranu. Takáto podmienka preto spadá do kategórie podmienok, ktoré majú cieľ alebo účinok vylúčiť alebo zabrániť právu spotrebiteľa začať právne konanie - kategória z písmena q) bodu 1 Prílohy ku Smernici. Na druhej strane táto podmienka uľahčuje predajcovi alebo dodávateľovi pripraviť sa na proces a robí mu to menej obtiažnym.“

Vychádzajúc z uvedených ustanovení je zrejmé, že oprávnený od počiatku sledoval takýmto koncipovaním rozhodcovskej doložky to, aby v prípade vzniku sporov zo zmluvy boli tieto vždy riešené na rozhodcovskom súde, ktorý sa nachádza v mieste jeho sídla, za účelom minimalizácie jeho nákladov a reálneho sťaženia uplatnenie práv spotrebiteľa. Takto koncipovanou rozhodcovskou doložkou teda reálne dochádza k narušeniu smernicou sledovanej rovnováhy medzi zmluvnými stranami a to samozrejme v neprospech spotrebiteľa. Spotrebiteľ v takejto situácii vzhľadom na značnú vzdialenosť miesta konania nemal možnosť relevantne sa proti návrhu zo strany veriteľa brániť, resp. sa zúčastniť konania pred rozhodcovským súdom. V konečnom dôsledku k takémuto závažnému narušeniu rovnováhy v rozpore s úmyslom vyjadreným v smernici dochádza už aj samotnou skutočnosťou, že spotrebiteľovi nie je zo zákona daná možnosť v prípade podania žaloby voči nemu na rozhodcovskom súde (nachádzajúcom sa okrem toho v značnej vzdialenosti od bydliska odporcu), domáhať sa možnosti uskutočniť konanie na súde v mieste jeho bydliska ako je to prirodzené v občianskom súdnom konaní. Spotrebiteľ sa podpisom zmluvy, obsahom ktorej je aj takáto doložka, reálne vopred vzdáva práva na účinnú procesnú obranu (či už z nevedomosti alebo nemožnosti vplývať na obsah zmluvy), čo je v demokratickom zriadení a v podmienkach právneho štátu neprijateľným javom.

Túto skutočnosť len podporuje znenie rokovacieho poriadku konajúceho rozhodcovského súdu (viď <http://www.justice.gov.sk/kop/ovest/ov9/06/107/OV107A.pdf> na strane 221), ktoré v § 29b ods. 3 „umožňuje“ spotrebiteľovi vykonať ústne pojednávanie aj v krajskom meste podľa trvalého pobytu spotrebiteľa avšak pod podmienkou úhrady preddavku na vecné náklady, ktorý môže byť minimálne vo výške 100 Eur.

Podľa §-u 57 ods.1 písm. g) EP exekúciu súd zastaví, exekúciu ju súd vyhlásil za neprípustnú, pretože je tu iný dôvod, pre ktorý exekúciu nemožno vykonať.

Podľa § 58 ods. 1 EP exekúciu zastaví súd na návrh alebo aj bez návrhu.

Na základe vyššie uvedených skutočností mal súd v zmysle výkladu smernice v rozsudku Océano Grupo Editorial za to, že rozhodcovská doložka v zmluve o úvere bola v čase jej uzatvárania neprijateľnou podmienkou a ako taká bola už od počiatku neplatnou v zmysle § 53 ods. 4 OZ účinného v čase uzatvárania zmluvy. Rozhodcovské konanie, ktorého výsledkom bol exekučný titul, sa teda uskutočnilo bez riadneho zmocnenie zo strany zmluvných strán a rozhodcovský rozsudok vydaný v takomto konaní nemôže byť riadny exekučným titulom na vykonanie exekúcie. Podľa judikatúry ESD je povinnosťou členských štátov a ich orgánov zabezpečiť, aby nekalé podmienky v zmluvách nezaväzovali spotrebiteľov a prihladajúc ex offo k ich neplatnosti dosiahnuť odradzujúci účinok prispievajúci k ukončeniu ich používania zo strany predajcov alebo dodávateľov. V dôsledku toho súd považoval exekučný titul za materiálne nevykonateľný a absenciu tejto jeho vlastnosti za neodstrániteľnú prekážku brániacu vo vykonaní exekúcie. Na základe toho súd v zmysle § 57 ods. 1 písm. g) exekúciu vyhlásil za neprípustnú a zároveň zastavil.

Podľa §-u 56 ods. 2 EP aj bez návrhu môže súd povoliť odklad exekúcie, ak možno očakávať, že exekúcia bude zastavená (§ 57).

Na základe vyššie uvedených okolností súd zároveň odložil exekúciu do právoplatnosti rozhodnutia súdu o jej zastavení.

Ku skutočnostiam, ktoré súd uviedol v uznesení zo dňa 12.12.2013, č.k. 5Er 505/2012-47 súd poznamenáva, že ku zmene právneho názoru súdu v tejto veci prispelo aj to, že nález Ústavného súdu SR v konaní pod sp.zn. II. ÚS 499/2012 zo dňa 10.07.2013 bol v ďalšej judikatúre tohto súdu označený za rozhodnutie „ojedinelé a vybočujúce z inak konštantnej rozhodovacej činnosti Ústavného súdu SR“, nakoľko v ňom vôbec nebola odôvodnená prípadná potreba zmeny doterajšej judikatúry a ani nebolo predložené plénu Ústavného súdu SR v zmysle § 6 z.č. 38/1993 Z.z. o organizácii Ústavného súdu SR (viď nález I. ÚS 38/2013-50). Navyše aj v spomínanom uznesení uvedené rozhodnutia odvolacieho súdu (sp.zn. 14CoE 174/2011, 13 CoE 231/2011) v porovnaní s inými, ktorými odvolací súd potvrdil rozhodnutia prvostupňového súdu o zamietnutí žiadosti o udelenie poverenia (sp.zn. 2CoE 46/12 a iné), neprispeli k jednoznačnému ustáleniu rozhodovacej činnosti exekučných súdov konajúcich v prvom stupni.

O trovách konania súd rozhodne osobitným uznesením.

Poučenie:

: Proti tomuto uzneseniu je možné podať odvolanie podľa § 374 ods. 4 O.s.p. v lehote do 15 dní odo dňa doručenia.